

DEN NORSKE KVINNE

KAMPORGAN FOR PATRIOTISKE KVINNER

Nr. 3.

Desember

3. årg

BEFRIELSENS TIME NÆRMER SEG

Allierte tropper har marsjert inn i Nord-Norge og befrikk Kirkenes og en rekke mindre steder.

I den anledning er våre nazi-aviser fullt opptatt med å utbasunere sin skremsels- og løgnpropaganda utover det norske folk. Gruoppvekkende arkivbilleder er førstesidestoff, sammen med redselsskildringer om hvordan „de røde horder voldtar kvinner og siden dreper dem på den mest bestialske måte”.

Men nordmennene smiler av denne grovkornete propaganda. Det er en form for propaganda som kanskje kan oppvise resultater i Tyskland, men ikke her i Norge. Nordmennene vil ha faktiske opplysninger idag, opplysninger som tidligere har vært stengt for oss. Reaksjonen i alle land har tidligere med hele sitt apparat holdt konkrete fakta om Sovjet-Samveldet borte.

Krigen har imidlertid åpnet øynene for oss. Denne krig som kjempes for det samme demokrati og av alle ærlige demokratiske krefter i folkene, har slått en bresje i reaksjonens sensur. Sovjet-Samveldet selv har åpnet bresjen. Vi lar oss idag ikke lenger skremme på grunn av uvitenhet, fordi vi vet. Og hva har vi erfart av Sovjet i disse årene?

Sovjet-Samveldet har gjennom hele krigen vist sitt demokratiske sinnelag, vist at overalt hvor reaksjon og fremskrittets krefter står mot hverandre, er landet å finne på fremskrittets side.

Under vinterkrigen i Finland i 1939-40 fortalte reaksjonen oss at „Finlands krig var en hellig og rettferdig krig”. Det var „asiatiske horder som veltet inn over et lite uskyldig land”. Og vi trodde det, — og gav våre ryggsekker til dette uskyldige landet. Men vi var

FRA HJEMMEFRONTENS LEDELSE

- 1) Legg omhu og arbeide i dine forsiktighetsforanstaltninger. Ta ingen unødige sjangser. Saken krever motig innsats, men dumdristighet er fiendens forbunds-felle. Uforsiktighet kan få de verste følger for landet. Den uforsiktige rammer ikke bare seg selv.
- 2) Skriv minst mulig. Brenn overflødige papirer idag. Gå minst mulig med hemmelige papirer på deg. Må du gjøre det, gjem dem godt.
- 3) Oppbevar alt hemmelig stoff slik at ikke fienden finner det ved husundersøkelse eller razzia. Rett på dette idag.
- 4) Alle navnelister er forbudt. Tilintetgjør dem med det samme.
- 5) Snakk ikke til noen utenforstående om ditt arbeide i hjemmefronten, ikke din beste venn, ikke din ektefelle. Gjør dette til en regel fra idag.
- 6) Pass ditt eget arbeide og bland deg ikke opp i andres. Vær ikke nysgjerrig. Det gjelder å vite minst mulig.
- 7) Se deg for. Fienden kan sitte på vakt der du venter å finne en medarbeider. Forviss deg på forhånd at alt er klart.
- 8) Gå i dekning når det er fare for at du kan bli tatt. Bli der til faren er over, husk at fienden ikke alltid slår til med det samme. Forveksl ikke lettsinn og mot.
- 9) Du som står utenfor det aktive hjemmefrontsarbeide må tie stille med det du tilfeldigvis får vite eller kommer over. Det er din plikt.

U. B. BERGEN

Ms. 1611.58

lite fremsynte. Hva viste tiden etterpå oss? Jo, at Sovjets påstand var riktig om at Finland var oppmarsjområde for Tysklands krig. Tiden har vist at de reaksjonære krefter i Finland var i høyeste grad tyskorienterte og hadde ett eneste mål: ved tyske troppers hjelp å skape et Stor-Finland på Sovjets bekostning. Derfor ble Sovjets første krav til Finland, avvist krav som finnene meget godt med litt good-will kunne ha antatt, hvis de hadde villet forstå. For Finland var ikke noe sant demokrati. Et bevis for dette er at et stort parti som det finske kommunistparti har vært forbudt og medlemmene forfulgt i over 20 år.

Idag har Sovjet-troppene marsjert inn og befrikket landet for de tyske og finske undertrykkere. Det er avsluttet en freds-overenskomst med meget milde betingelser i forhold til de tap som i løpet av den langvarige krig på denne front er påført Sovjet. Folkestyre skal innføres. Landet skal styres av finnene selv på et bredt demokratisk grunnlag.

Men hva med Polen, vil enkelte innvende. Moskvaregjeringen som arbeider med en polsk frihetskomite som ikke er anerkjent av den polske Londonregjering. Det store skille mellom den polske Londonregjering og den polske frihetskomite i Lublin trer først og fremst frem i uenigheten om forfatningsspørsmålet. Mens Londonregjeringen støtter seg til den totaltære forfatning av 1935 (Pilsudski-forfatningen) som er en ren diktatorisk og reaksjonær forfatning, så krever frihetskomiteen i Lublin en tilbakegang til den demokratiske forfatning av 1921. Sovjet støtter frihetskomiteen.

I pakt med dette har frihetskomiteen

RUSSISKE KVINNER I KRIG

Eve Curies bok om sin mor, Marie Curie, skaffet henne verdensberømmelse. Som uoffisiell representant for det kjempende Frankrike, reiste hun i 1941-42 til verdens krigsskueplasser, og hun hadde påtagelig nytte av berømmelsen. Hun slapp igjennom overalt og så, hørte og merket seg ting som andre ikke har hatt høve til. Disse inntrykkene har hun samlet i sin bok „Journey among Warriors” (en reise blant krigere).

besluttet at de polske bønder som etter den nye grenselinje mellom Sovjet og Polen befinner seg på russisk jord, skal ha anledning til å flytte over på polsk jord. På samme måte skal de kviterussere og ukrainere som befinner seg på polsk jord, ha anledning til å tilslutte seg Sovjet-republikken. De bønder som velger en slik overflytting, vil få utlevert et stykke jord på sitt nye hjemsted, og ytet et bureisingslån.

Alt dette viser at Sovjet-regjeringen bestreber seg på å gjennomføre demokratiet i praksis allerede midt under krigen.

Og likedan med Romania og Bulgaria. Disse land har fått så lempelige våpenstillstandsbetingelser, på rent demokratisk grunnlag, at selv det italienske folk i de befrikkede områder av Italia, henviser til disse land som mønster når de kritiserer forholdene i sitt eget land. Og nå sist fra Nord-Norge. Det er meget sparsomme opplysninger som ennå er kommet frem, da forhandlingene mellom russerne og representantene fra den norske regjering fremdeles pågår. Vi må foreløpig innskrenke oss til de faktiske opplysninger som foreligger om at ordfører Døvik er gjeninnsatt i sitt embede, og at norske politistyrker i Sverige er reist nordover for å delta i befrielsen av landet. Dette viser oss iallfall tendensen at Sovjet vil følge den samme linje i befrikkede områder av vårt land som i andre befrikkede land.

Det er kampen for demokratiet vi opplever idag, kampen for et bredt folkestyre, hvis ledelse skal bestå av representanter for alle befolkningslag og grupper som i løpet av denne krigen har bekjent seg til folkestyret og i praksis vist sin vilje til å sette det i verk.

Hennes skildring fra Russland er den mest interessante. Hun opplever simpelthen hjemmefrontens samhold og heroiske mot og optimisme. Vi klipper små trekk fra boken om de russiske kvinners innsats i denne krigen, hvis resultat er av like stor betydning for kvinne som for mann. Den russiske kvinne tar konsekvensen av dette og stiller seg til tjeneste på alle fronter hvor hun kan gjøre nytte for seg.

I Kujbysjef besøker Eve Curie et sykehus og kommer også inn på et rom med to unge sårete kvinner. Den ene er en 32-årig militærlege fra Ukraina. Etter avsluttede studier spesialiserte hun seg på bakteriologi og gikk deretter inn i armeen, hvor hun tjenestegjorde som lege i 3 år. Ved krigens begynnelse ble hun på egen anmodning sendt til forreste linje ved fronten. Her arbeidet hun i fire og en halv måned, inntil et alvorlig sår i hodet gjorde slutt på det. Hun forteller: „Vi var undervegs med en syketransport. Det var også andre vogner foruten ambulansen. Heldig for oss at vi hadde vebnet beskyttelse. I gryningen da vi mente å være utenfor fiendens rekkevidde ble vi anfalt av tyske stridsvogner. Vi ble utsatt for granatkasting og beskyttet med maskingevær. Vi skjøt på tyskerne med de våpen vi hadde. Selv hadde jeg bare en armèrevolver. Den brukte jeg. Plutselig ble jeg truffet. Det kunne ha gått verre, men stålhjelmen beskyttet endel. „Jaså, De kan skyte?“ spør Eve Curie. De to kvinner ser smilende og overbærende på henne. Den yngste svarer fra sin seng: Kvinner som arbeider ved armeen kan skyte.”

En operasjon for å ta ut ettersittende splinter i legens hode, har funnet sted samme dag, og hun ber høflig om unnskyldning for at hun er litt trett. Stemmen hennes er lav og melodisk, nøyaktig den rette stemmen til å tale til syke barn og sårete soldater med. Det at hun tilfeldigvis selv for øyeblikket ligger såret, er for henne tydeligvis ingen katastrofe. Hun er bare utålmodig etter å komme tilbake til sitt arbeide igjen. Hun beskriver hvorledes hennes ambulerende sykehus arbeider. Den medisinske utrustning er hun meget tilfreds med. Ved krigens begynnelse manglet ingenting. De var forberedt på alt. Men da hun ble såret, var det smått med visse medisiner, som hun håpet ville komme fra Amerika. Den store og stadige fare er naturlig infeksjon. Men kulden er også et problem, fordi den tar hardt på de sårete. „Ved krigens utbrudd fikk min avdeling detaljerte instruksjoner av vår sjef, en kirurg, på alle områder. Vi har aldri vært uten ordre, uten hjelp, selv under den van-

skeligste retrett. „Under puten ligger tre bøker“: „Bøndene“ av Balzac, en russisk oversettelse av Paninis ferd til Nordpolen og „Det russiske teaters historie“.

I Moskva er Eve Curie den eneste utlending foruten de militære observatører. Hun lever akkurat som enhver russer gjør i Moskva. Brødet er det eneste som det finnes rikelig av. Minimumsrasjon er 400 gr. pr. dag og maksimum for kroppsarbeidere 800 gr. Det er kvinner som står i kø, og de må vente fra en til to timer i 32 graders kulde for å få disse rasjoner. Bare noen få meter fra de innbyttete kvinnene står flere lastebiler fulle med fint rødt, frossent kjøtt. De ler og peker henrykt på det, for det skal til fronten. De ville ikke ha tatt imot det om de hadde fått det i foræring.

I Sovjetunionen i krig kunne rasjoneringsbestemmelsene sammenfattes i dette: Den røde armè, soldatene, må ha alt det beste som finnes i landet — og om de sivile ikke får noe, så er det riktignok trist, men det er ikke noe å gjøre ved.

En gammel kone sier trossig gjennom frostrøken: „Det er ekte russisk vinter dette. En vinter som kan ise ned Russlands fiender, som kan få dem til å fryse.“ Og hun ler.

Eve Curie er på fabrikkbesøk i krigs-sonen. Det er en fabrikk for bomber, granater, miner og granatkastere, og reparasjonsverksted for tanks. Der er mest kvinner i fabrikk. Deres menn og sønner er ved fronten, deres mindre-årige barn er evakuert til det indre av landet. De arbeider med yttertøyet på, for det er bitende kalt. Ett av skiftene har lunsjrast, så det er anledning til å snakke med kvinnene. „Hvor søkte dere beskyttelse da Moskva ble bombet?“ spør Eve Curie. Kvinnene ser forbauset på henne. „Beskyttelse? Det er ikke meningen at vi skal søke beskyttelse. Vi skal holde maskinene igang enten det bombes eller ikke.“ Verksmesteren griper inn og forteller at det falt bomber innen fabrikkens vidstrakte område, men arbeidet ble ikke avbrutt av den grunn. Kvinnene takker leende for komplimenten. På spørsmål om de ikke blir trette av å arbeide 12 timer i døgnet, rister disse russiske kvinner og unge

piker stolte på hodet, og roper i munnen på hverandre gjentagne ganger sine protester for å være sikre på at hun forstår: „Nei, nei, vi er ikke trette — vi blir aldri trette.” En kvinne kommer med det argument som Eve Curie hører overalt av arbeidende sivile russere: „Våre menn, soldatene i den røde armè, kjemper dag og natt i sneen ved fronten i 40 graders kulde, og de er ikke trette. Hvordan skal vi våge å være trette?”

Smelteriet er et inferno av glødende varme. Metallene flyter og bobler og helles fra veldige beholdere ut i former,

blir dekket av tørr sand og kjørt bort på håndkjerrer for å kjøle. Alt blir gjort av kvinner. I tankverkstedet må de hoppe tilside for en veldig løstekran som svinger fremover. Oppreist i den står en kvinne. Ute ved fronten arbeider kvinnelige mekanikere på flyvingene i den isnende blåsten. Uniformerte piker kjører frem tungt artilleri til frontene. Overalt hvor de kan lette mennene, finnes de. De kjemper sjelden med våpen, men de utfører et tappert arbeid for krigen og under svære fysiske påkjenninger. De er virkelig krigens heltinner.

BARNA ER LANDETS FREMTID

Mellom bleke, trette barn

kaster hatet sine garn.

Før de enda vet å elske

blir de fylt med fremmed fælske.

Barneoppdragelse i krigstid er et uhyre vanskelig problem. Barn har uhyre lett for å ta etter alt hva voksne gjør og sier og tolke det på sin egen måte, og det er ikke alltid de beste eksemplene de får. Vær derfor forsiktig med hva du gjør og sier når barn er tilstede.

Følgende bemerkning fra en liten pike sier i grunnen ikke så lite: „Mor, når det blir fred så er det vel synd å lyve?”

Vi voksne ler av den og synes bemerkningen er søt og morsom, men tenker vi noen gang på hvilke konflikter det nødvendigvis må bli i et sånt lite barne-sinn når begrepene blir stilt slik på hodet at det ikke engang er „synd å lyve”? Kan vi forlange at et barn skal forstå hvorfor det å lyve og stjele idag ikke behøver å „være synd”, men tvertimot kan være både nødvendig og det eneste riktige? Eller kan man m. a. o. forlange at et barn skal forstå krigens harde og mange ganger meningsløse lover før de enda skjønner noe som helst til livet utenom sin egen lille mer eller mindre sorgløse verden? Før de enda har noen anelse om hva kampen gjelder, hvilke umistelige verdier vi kjemper for: frihet og fred.

At barna ikke skjønner hva kampen gjelder er helt naturlig, men det ser ut til at vi voksne heller ikke alltid fatter dyb-

den i de to ordene: frihet og fred.

Forleden dag hørte jeg en mor si til en annen: „Jeg lærer barna mine hver dag at de skal hate alle tyskere og nazister.” Det var hennes innsats i krigen. Det var hennes bidrag i kampen for målet vårt, frihet og fred. Hun mente det sikkert godt, hun og alle de andre som lærer barna det samme. Eller kanskje det bare er et skalkeskjul for selv å slippe å gjøre en innsats? Men iallfall kan ikke fredstanker spire i et sinn hvor det blinde hatet har slått rot. Ordet frihet innebærer ikke bare den ene ting at tyskerne skal ut av landet vårt. Kan et menneske bli fri når det hater blindt? Skal vi la tyskerne få den triumfen at de har klart å ta friheten fra oss tross alt?

Tenk deg om, du som har barn! Det er jo barnas fremtid det gjelder. Vis dem den riktige veien mot frihet og fred. Lær dem å fatte nazismens forkastelige prinsipp. Lær dem å skjønne hvor i det gale ligger og å kjempe for det rette. Lær dem å hate nazismen og all undertrykkelse, men lær dem å elske alt det edle som streber hen mot virkelig frihet for menneskeheten. Oppdra barna til en ung slekt som vil fred og rettferd på jord og som er villig til å kjempe for disse goder. Da gjør du en virkelig innsats.